

The dark side of digital

“Digitalisering is een mooi iets. Het heeft de mensen via de social media bijvoorbeeld een stem gegeven, waar ze die via de gangbare democratie niet hadden of niet goed konden uiten. Maar dat geeft meteen de keerzijde van digitalisering weer. Kijk naar de recente pensioenrellen in Frankrijk, of, iets langer geleden, de beïnvloeding van de Amerikaanse verkiezingen met trollen. In die potentie van de digitalisering zit tegelijkertijd een enorm risico. Een risico dat de stabiliteit van de samenleving kan ontwrichten. De enige die dat kan beteugelen, is de mens zelf.”

Dr. Robin Effing is universitair docent Business Information Systems aan de Universiteit van Twente. Hij heeft zich gespecialiseerd in AI, social media en de digitale wereld. Het voorbeeld van de Franse pensioenonlusten is er slechts één in een groeiende rij van disruptieve ontwikkelingen, waarbij volgens Effing via digitale beïnvloeding geprobeerd wordt instabiliteit van politieke en bestuurlijke systemen te bereiken.

METAVERSE

“De waarheidsbeleving van mensen wordt sterk beïnvloed door digitale impulsen. Elke actuaaris kan je voorrekenen dat het Franse pensioensysteem onbetaalbaar wordt als je de pensioengerechtigde leeftijd niet verhoogt, maar de beleving van de mensen wordt zo sterk beïnvloed door de digitale media dat zij alleen nog maar die geluiden horen en geloven. En dus begint de maatschappij te wankelen.” Hij noemt in dit kader metaverse, een relatief nieuwe online ontwikkeling waarbij er als het ware een derde dimensie aan het internet wordt toegevoegd. Compleet met virtuele 3D-ruimtes, avatars, eigen werelden en eigen waarheden waar mensen met elkaar in een parallel universum kunnen interacteren. En daardoor de fysieke wereld kunnen vergeten, of erger nog: van de fysieke wereld kunnen vervreemden.

HOE SCHAT JE HET RISICO IN DAT ONLINE KUNST BESCHADIGD WORDT? HOE BEPAAL JE EEN PREMIE?

DIGITALE ECONOMIE

“De mens is een enorm grote digitale economie aan het ontwikkelen. Met digitaal geld, digitale afspraken, vaak oncontroleerbaar. Kijk naar de crypto currencies. Pakweg twintig grote partijen, vergelijkbaar met Facebooks moederbedrijf Meta, houden zich nu al bezig met deze digitale economie. Het is een wereld van augmented reality waar mensen de toegevoegde werkelijkheid overnemen en zich eigen maken. Vergelijk het met de verslaving die velen van ons nu al hebben aan de smartphone. Dat ding is echt je leven, zonder smartphone ben je niets meer. Dit gaat echter verder. Want ook dit is te beïnvloeden, doordat de systemen gehackt kunnen worden. Dan wordt jouw visuele waarneming opeens anders dan de werkelijkheid. Je ziet dan door je 3D-bril niet meer een straat met auto's, maar bijvoorbeeld met dieren. Totdat je opeens overreden wordt door een auto, omdat de auto vervangen werd door 'niets'. En hoe zit het dan met de verzekering, met het inschatten van deze risico's? Lijkt me een lastige klus voor actuarissen.” Andere lastig in te schatten risicocomponenten kunnen volgens Effing online diefstal en online vernieling zijn. “Diefstal van ideeën of van copyright – het is in een handomdraai gedaan. Maar dan de hamvraag: hoe verzeker je dat nog? Hoe schat je het risico in dat online kunst beschadigd wordt? Hoe bepaal je een premie?”

ZONDER VISIE

De digitale opmars gaat voort, het bijbehorende risico ook, maar je kunt als mens wel degelijk iets doen, stelt Effing. “AI is heel knap, maar AI is niet menselijk. Het heeft geen geweten, geen fatsoen, geen respect ingeprogrammeerd. Daar is waar de mens de eindregie moet blijven houden, naar mijn mening. Want AI is, hoe knap ook, nog steeds een setje programmaregels dat werkt op basis van statistische berekeningen.” Hij mijmert: “Hoewel je wel een filosofisch gesprek zou kunnen opzetten over het verschil tussen de visie die een mens heeft ontwikkeld op basis van zijn of haar waarnemingen en leermomenten, en de visie die een AI-programma samenstelt van alle beschikbare kennis op dat gebied. Maar dat terzijde. Ik vind: de mens kan het verschil maken, kan de risico's van de digitalisering beheersen. Door digitalisering als ondersteuning te blijven gebruiken, in plaats van de digitalisering zijn eigen gang te laten gaan. Want als we dat toelaten komen we op de dark side van de digitalisering terecht.” ■